

Uj remények.

Elült a nagy lélek hullám, amely ünnepi emelkedettség érzésével töltött el mindenkit a keresztyénység nagy ünnepeinek és az esztendő-változásnak napjaiban s nyomában újra a hétköznapi szürkesége borítja rá fátyolát életünkre.

Az újra meginduló munka, az újra vállunkra kerülő gond szürke felhőit azonban a mi magyar látóhatárunkon nem is egy, hanem számos szivárvány szeli át, amik jegyében kezdődik az ujesztendő.

Ezek a szivárványok a magyar Észak egy visszaképzett részének talajából szöknek fel egünkre és új örvényeket jeleznek a jövőre és teljesebb boldogulás felé.

Álmélkodva néz feljüket a falvak, városok népe, a műhelyek, gyárak, a mezők és rónák munkásnépe épen úgy, mint az íróasztalok és hivatalok levegőjében munkálkodó és élénk színekkel festegeti ki az elérkező jövőre képeit: vajjon e szivárványsugarakból mennyi fog eljutni a maga életébe és mit fog hozni és mennyi javulást fog jelenteni a maga számára.

A magyar gondfelhőkkel elborított szürkeséget átszelő szivárványok azok a közéleti reformok, amik jegyében indul a magyar történelem e most elkezdődő és bárázdashatóság jellegét magán hordani kívánó ujesztendője.

Elvitathatatlan, hogy ezekről régen álmódta az álmodozók és látásokat láttak a látnokok, akik átérték, hogy már rég túlért is volt a talaj a megreformálás szempontjából.

Mégis, amikor immár a messzeség és álmok ködéből mindez a válóság körébe van leszállóba és a megvalósítás állapotába kerül, lehetetlen meg nem látni azokat a szakadékokat és meredélyeket, amelyek elé állnak kerülnünk, amikből tátongón ásit felénk az életigazság, hogy a legszebb gyöngyre is rárakódik a por és csillogását utszéli szürkeséggé változtatja elkerülhetetlen rétege.

A mi magyar sorsunk új utjait meghatározni kívánó reformok, amely szükségessé, annyi okosságot, kötelességet és hozzáértést igényelnek megvalósításukban és kivitelezésükben, hogy minden tántogó szakadékot elkerülhessenek

Nemrég, társaságban, a háláról és hálátlaniságról beszélgettek s valaki úgy értelmezte, mintha a hála vagy hálátlanosság kérdése olyan emberek között is fontos volna, akiket egy nagy érzés köt egymáshoz, tehát szerelmesek, házastársak között. Hölgyek, urak, egymást váltva hozzászóltak pro és contra a kérdéshez, magam is különösebb elmélyülés nélkül beleszóltam a vitába, de csak hazafelé ballagásom közben próbáltam a kérdés mélyére hatolni.

Legelső sorban az kapott meg, menyire finom, kényes és ezeráryalatu valami az, amit emberi kapcsolatnak nevezünk. Arra még soha egy pillanatig sem gondoltam, hogy olyankor is hála kellene számítani, amikor valakihez azért vagyunk jók, valakiért azért hozunk áldozatot, mert szeretjük, mert közel áll hozzánk, mert a miénknek érezzük... Igen, a szülő a gyermektől joggal várhat hálát, pedig itt is nagy, sőt tán a legnagyobb érzelmi összetartozás áll fenn, de hiszen épp az imént mondtam, menyire kényes, finom, árnyalatokban gazdag valami az érzelmi kapcsolat ember és ember között.

Hálát — legalább szerintem — általában csak olyantól várunk, akiért alapjában véve, teljesen önzetlenül hoztunk áldozatot, aki, attól eltekintve, hogy embertestvérünk, nem érdekel bennünket

és valóban hiddá változhasanak a magyar újabb ezer év másik partja felé, anélkül, hogy a már elért közállapotokat akár államvezetési, akár gazdasági, vagy kulturális szempontból kockára tennék.

Mindenekfelett azonban az ép és tiszta lelkiismeret irányítúje az, amely a magyar élet irányítót kell, hogy vezesse épen úgy, mint annak részeseit, mert enélkül minden jótörekvés célját vesztette válik.

A jó lelkiismeretet azonban nem mi magunk adjuk meg magunknak s nem mi formáljuk. Egy felettünk levő világ adománya az számunkra, amit azonban megőrizni és mint lényünk legdrágább igazgyöngyét tisztán megtartani mindenekfelett való kötelességünk.

Ennek a lelkiismeretnek a jegyében induljon meg a munka ujesztendőnkben, úgy a mindennapi kenyérért, mint a boldogabb magyar jövőreért. Ez az igazi záloga annak, hogy valóban jó is lesz, ami jónak van szánva és kiteljesedése és érvényesülése biztosítéka a közjó tényleges megvalósulásának.

Kétségtelen, hogy e közjó meg-

Mi a hála?

különösebben. A jótétemény, persze, itt is magában hordja jutalmát, azt az érzést, hogy jó voltunk valakihez, de épen, mert az illető nem viszonzhatja másképp, várjuk el, hogy hálás legyen, vagy legalább ne legyen hálátlan.

De ha szeretünk valakit, kedvesünket, élettársunkat, barátunkat, nem lehet, nem szabad hálát várni szeretetünkért, jószágunkért, áldozatainkért. Először is azért, mert ahhoz, akitt szeretünk, olyan öröm jónak lenni, hogy érzelmi uzsora volna még hálakamatot is szednünk tőle. Másodsor pedig, mert alig képzelhetünk el megalázóbb „hoci-nesze”-játékot, mint azt, ha valaki, aki közel áll szívünkhöz, csak hálával tudja viszonzni érzelmeinket. Lélekben, érzésekben egymáshoz tartozó emberek között a hálát úgy hívják: gyengédség, tehát ugyanúgy, mint azt az érzést, amelyneé viszonzása. Itt nincs hála és nincs hálátlanosság, csak a szeretetnek megértő szeretettel, vagy meg nem értő közönytől való viszonzásról lehet szó.

Az életben csak azok tudnak hálások lenni az embernek, akiktől ezt a legkevesébe érdemeltük meg és a legkevesébe vártuk. Legyünk jók valakihez, minden erőnkkel, teljes szívünkkel, hozunk érte áldozatot, álljunk ki mellé egész életünkkel, — igazi hálára legtöbbször nem számíthatunk, legfeljebb valami langyos és muló elismerésére, kegyes

nyugtázására annak, amit tettünk. Ez azonban még a jobbik eset, mert az emberek — általában — semmitsem vésnek el nehezebben, mint azt az érzést, hogy lekötözöttjei valakinek. A jószág igen sokszor idegesíti, untatja azt, akinek szól, rabságnak érzi, tehát a hálázás kényszere lassan átalakul benne kénytelen bosszúsággá és még örülhetünk, ha jószágunkért nem kapunk hálátlaniságot, nem-hogy hálára számíthatnánk.

Idáig jutottam el gondolataimban: s még mindig nem tudtam pontosan és szabatosan meghatározni: mi tehát tulajdonképpen a hála?

A hideg, gyérvilágítású utcán egyszerre csak megszólít egy rendes, kedves, öreg néni a arra kér meg, vezettémát a tuló oldalra, mert szokatlan neki a nagy forgalom, az ut is sáros és az emel is bizony már gyengék. Magfogom a karját, várok, amíg egy pillanatra szabad az utat, átvezetem és elkor a néni, olyan hálással, mintha nem tudom kicsoda nagy jótéteményben részesítettem volna, azt mondja: Isten fizesse meg ezerszeresen a jószágát... és ezzel be is fordul az egyik mély kapualjba. Szerettem volna utána kiáltani: örömet tettem és igazán nem érdemlek ennyi hálát ezért a semmitért, inkább én vagyok hálás, mert a hála fényárával ő világitott be az agyamba.

Lassan ballagtam tovább a hideg téli estben s most már arra kellett gondolnom, hogy: az igazi nagy jótéteményekért a legtöbbször még Istennek sem fizettetnek az emberek... (—ány.)

vulósulása nem egy egyéni érdeket fog érinteni, társadalmi osztályokban, néprétegek tagozataiban egyaránt.

Mindemellett az egyéni érdekek szemléletén felülemelkedni képes lelkiismeret jószívvel kell, hogy meghozza azt az áldozatot, amely lehetővé teszi a közboldogság szín-

vonalának emelkedését, a ringó magyar bölcsők számának növekedését, a magyar szájba jutó falat megnagyobbodását, a magyar szivből fakadó dalok felzendülését és az ezeréves haza földjén a magyar lélekvirágok hegyeket, völgyeket, rónákat betöltő gazdagabb kiasarjadását. Dr. Cs. I. L.

Magyar erő.

Uj reménységgel menetelünk az 1939-es esztendőben. Szent István jubileumi éve, amelytől most köszöntünk el, eredményeket hozott, kitágította a szűk határokat, egymillióval gyarapította a szabad magyarok számát s belső viszonylatban elindította a magyar életet átalakító reformokat. Az ujesztendő első hetében azzal a bizakodással indul a magyar munka, hogy a múlt év kezdő sikerei 1939-ben folytatódjanak s nemcsak a belső kérdések tekintélyes része jut megoldáshoz, hanem a magyar igazság is újabb előrehaladást ér el.

Tisztában vagyunk azzal, hogy az igazság erején és barátaink segítségével tudtunk ezt a belső erőgyűjtés, espedig első sorban honvédségünk fejlesztése tudja elősegíteni. Kitérő honvédségünk megállította helyét a magyarok Felvidék visszacsatolásával kapcsolatosan s a felszerelés kiegészítése, a rohamos fejlődés és a példás fegyelem terén nagyszerűt produkált. Az egész nemzet érzelmeit és elismerését fejezte ki a kormányzó újévi hadparancsa, amelyben köszönetet mondott a honvédségnek és megállapította, hogy az újjáéledt magyar fegyveres erő bizonyosságot tett tökéletes szerveztségéről. „Honvédek, — fejezi be hadparancsát a kormányzó, — büszkén és bizalommal tekintek rátok. Megmutattátok az egész világnak, hogy a magyarral immár ismét számolni kell, mert van a Haza jussáért minden áldozatra kész hadserege. Előre tehát a megkezdett uton s Isten után önerőnkbe vetett rendíthetetlen hitünk vezéreljen bennünket nemzetünk boldogabb jövőre felé!”

A magyar erő összefogása, megacélozása és gyarapítása feltétlenül szükséges ahhoz, hogy feltartóztatlanul menetelhesünk a boldogabb jövő felé.

A miniszterelnök is utalt legutóbbi beszédében arra, hogy a határainkon felszerelt hadseregünk nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a felvidéki kérdés egész uton intézhető el. Erre a hadseregére büszkék lehetünk, építhetünk rá, de áldozatot is kell hoznunk érte. A célkitűzések eljékent állapította meg, hogy a nemzetnek legyen olyan fegyveres ereje, amellyel öncélú, öntudatos, független nemzeti politikát tud folytatni.

Az ujesztendő törvényalkotó munkája a honvédelmi javaslattal kezdődik, majd a zsidójavaslattal és a földjavaslattal folytatódik. Az elsőnél alighanem szó ellenzéstől, viszont harc készülése másodiknál és a harmadiknál. A reformok megvalósítására ezúttal komoly, mint a miniszterelnök mondotta, a békés megoldásokat keresi, de ha kell, a harcot is felveszi. A megalkuvás utján nem kíván járni, hogy a parlamenten szótlan szabályai szerint többséget biztosítson magának. Meg kell szabadulni minden előítéletől, — hirdeti — és össze kell forni az osztálymentes népi magyar egységbe. A szociáldemokrácia szereti magát úgy feltüntetni, mintha a dolgozó nép kizárólagos képviselője volna. Ezt tagadja a kormányzó és azt vallja, hogy az osztályharcos gondolkodásnak nem lehet helye a mai világban. A szociáldemokrata képviselők a liberális baloldali élén különösen nagy offenzívára készülnek a zsidójavaslattal ellen. Egyebek közt azért is, mert a javaslat kimondja, hogy zsidók nem állhatnak munkásszervezetek élén. Már pedig a vörös szakszervezetek vezetői javarészen zsidók. Ez a tervezett ellenállás azonban épp oly hiábavaló lesz, mint ahogy hiábavaló lenne a zsidóság részéről bármilyen szabotálás.

AVATÁS.

ÍRTA: VITÉZ PÁL IMRÉNÉ.
(A HADNAGGYÁ AVATÁSÁRA.)

Fiam, becsüld meg azt a csillagot,
Mit Isten néked örököül hagyott.
Mig elindul és földet ér a fény,
Pihenni vágyó agg lesz a legény.
Avagy talán annál is távolibb?
Mig földre jut, itt mindent elborít
A por s homok, mi mult időt takar.
Ki fogja hinni, hogy volt is magyar?
Ki fogja tudni, hogy te szittyá vagy,
Hogy homlokodban megfeszült az agy;
Mig dús erdőben, képviselve fajt
Hegyvet növelsz. Befásítasz dult avart.
Hidat versz, új hidat két part között.
Építasz... Emelsz... Lerombolsz száz rögöt,
De nem vesztisz erődöt, hogyha kint
Vad hullámok elöntenek megint.

Lesz még napod! Szivedben új tüzek
Szent lángja lobban. Hófehér szüzek
Eléd borulnak. Isten számolját
Ezüstsarkantyus lábaid lépi át.
Egy ezredév, vagy millió csupán,
S a messzetűnő csillagfény után
Oly mindegy lesz, hogy merre visz a cél.
De most még hiv az út! Előtted kél
A nap! S megindulsz bátran hős fiam.
Nem lesz nehez neked a gyors iram.
Acél a vállad, birhat sok teher,
S ha több a suly, mit birni el lehet;
Hitedből építs jó, erős hidat.
Évszámot rá a sors kegye irat.
Igába, hogyha kell, tereld magad;
Ki munkát nemcsak ad, de tesz... halad.
Az új hidon vezesd hazádat át,
Tedd rája dizsül mennynek csillagát,
Amott fenn... azt a legszebb csillagot...
Mit Isten néked örököül hagyott...

A miniszterelnök kijelentette, hogy az állam rendelkezik tartalékokkal s így elbirjuk a külkereskedelmi politikánál áldozható esetleges kisebb zavarokat épp úgy, mintha egyes törvények nyomán kis gazdasági lennakadás állna elő. Így ne spekuláljon senki arra — mondotta, hogy gazdasági szabotálással, vagy félreállással visszarettenheti a kormányt terve megvalósításától mert tudnak pótlásról gondoskodni. A legegyszerűbb fajvédelem követelte, hogy a gazdasági életben is helyreállítsuk a magyar elem vezető szerepét és minden vonatkozásban fokozzuk a magyar erőt.

Munkaalkommal segít a kormány a Felvidéken.

A husz éves megazállás után vizsztatért Felvidék állapotai és a mi viszonyaink között nagy különbség van, amit a kormány nem akar palástolni, sőt ellenkezően nyíltan intézi úgy az ügyeket, hogy az idegen állam keretébe belekényszerített országgrész megtalálja boldogulását. Már a katonai közigazgatás alatt megkezdődött a mentő munka, amikor a honvédség cipő és ruhászükségletét jóval magasabb munkabérek ellenében rendelte meg az ottani iparosoktól.

Általában az ipari politikával segít az Imrédy-kormány, melynek egyik első dolga a munkanélküliek összeírása volt. A demokráta paradicsomnak nevezett cseh uralom megdöbbenő képet tárt elénk: Komáromban, Érsekújvárott, Léván 9.000 munkanélkülit találtak, akik azt vallják, hogy évek óta csak tengődtek és alkalmi munkát vállalhattak potom díjazásért, tehát nem a magyar megszállás vette el a kenyerüket, hanem az a céltudatos cseh politika, amely megfojtotta a felvidéki ipart, hogy ennek segítségével először koldussá, utána pedig csehbe tegye a lakosságát.

A felvidéki szövőipar valamikor világhíres terméke volt a gácsi posztó, melynek gyára 2.000 embert foglalkoztatott. A csehek megszüntették. A gépeket elvitték, a csupasz falak merednek az égbe, Losonc dolgos magyarjai meg az apátfalvi posztógyárban kerestek menedéket és kenyeret, mert ellenkező esetben Amerikába kellett volna vándorolniok. 1200 ember dolgozott a gyárban. Most egy sem, ellenben 600 munkanélkülit irtak össze a városban.

Ez csak két példa a sokból, amely szaporítja a kormány gondját, egyben gyors cselekvésre is sarkalja. A megszüntetett üzemeket és gyárakat feltámasztják, hogy legyen munkára alkalom, mert nem az a cél, hogy az árakat nyomják le a munkabérek megfelelő szintre, hanem az ipari foglalkoztatással és kereseti lehetőségek szaporításával akarja a kormány felvirágoztatni a Felvidéket, amely a múltban is egyik szerves kiegészítő része és gyöngye volt Szent István birodalmának.

Itt járt a Fiú...

Napkeleten látták a csillagot a királyok jöttek, hogy fejüket lehajtsák s bölcsek messzi utról a Gyermek elé.

Jámbor pásztorok bámultak az égre s megindultak a jászolhoz lehullni térdre a Gyermek elé.

Ő volt a Fiu, kit áhitott minden, kit küldött az Atya, hogy hintsen a szivekbe megváltó-szeretet magot.

Itt járt közöttünk... ezeket tartott csupán öt kenyéren beteget, vakot gyógyított s megmutatta, miért jöttünk.

Egykor itt járt a Fiu...

Itt járt? Királyok, bölcsek omlottak jászla elé, de voltak, vannak, lesznek szent sebét kereső Tamások.

Németh Gyula.

Ma...

Ma, mint a guny, csipős este. A szél — mosdatlan száju siederke — badar és trágár titkokat hadar.

Ma, mint a guny, csipős este. Ma kellene egy régi lány, a teste

fehéren villanna át a csurranó homályon, két keze mámoros kába táncjáték és sápadt homlokom belémerülne szikrázó hajába.

Kezünk, két fardat késő lepke, szerelmet játszana megve és körmünk bágyadt, halvány holdja elcsukló fényvel égne, mint egy halk sikolyka.

Ma elcsitulna minden kin: a Harcunk, lelkünk kinyilna, mint az ajkunk. Szemem, a barna, ódon titkokat hadarna, s kezemben, mint egy rőt lánggal égő

[fáklya] kigyulna diadalmas fényvel a teste...
...Ma, mint a guny, csipős az este...
madarasi Fekete Alfréd.

Hírek és különfélek Láthatatlan bilincsek.

Ilyu életünk tavaszán mindenre képesnek hittük magunkat. Azt hittük, hogy

csak akarni kell és érvényesíteni tudjuk akaratunkat. Szeptember közeledtével például szent fogadalmat tettünk minden évben, hogy ezután másképp lesz, megváltozunk, új életet kezdünk. Idén megmutatjuk a világnak igazi énünket. Mi leszünk az osztály legjobb tanulója, az iskola büszkesége. És magasra emelt fővel jelentünk meg az osztályban, eljövendő dicsőségünk színhelyén. Az első tanítási napon oly biztatónak látszott a jövő. Fájdalom másnapra fonnyadni kezdett reményességünk. Az iskolaév folyamán kiderült, hogy feltett szándékunk szép ábránd maradt. Ment minden a régi uton. Mi nem változtunk meg, nem mutathattuk meg állítólagos igazi énünket és nem változtathattuk meg a rólunk alkotott véleményét.

Később is elfogott bennünket a vágy a változás, a megújulás, a kielégítő eredmény után. Rájöttünk arra, hogy ez nem maradhat így. Az adott helyzetben feltétlenül változtatni kell. Hiszen méltatlan hozzánk a jelenlegi állapot... Vajjon miért van mindez így? Elgondolkoztunk ezen a problémán. Nem tartott sokáig, míg rájöttünk balsikereink nyitjára. Mi voltunk eddigi kudaraink egyedüli oka. Magunkat vádoltuk egyhelyben topogásunkért, meddő küzködésünkért. Sulyos, helyrehozhatatlan hibákat követtünk el. Hanyagok voltunk, lusták, ellankadtunk, feladtuk a harcot, megfutamosodtunk a döntő pillanatban, meghátráltunk a nehézségek előtt. De ez már a múlt. Ézentul másképp lesz. Megváltozunk. Holnap végre leszünk a dohányzásról, korán kelünk, öt perccel a hivatalos óra előtt megjelenünk az irodában. Igen holnap feltétlenül új, céltudatos, sikerteljes életbe kezdünk.

Kell-e mondani, hogy másnap halaszthatatlan teendők miatt nem valósítottuk meg elhatározásunkat? Kénytelenek voltunk hétfőre halasztani új életünk kezdetét. Azóta egyik hét követte a másikat. És mégis minden változatlan. Nem sikerült kiszakítanunk magunkat a múltból. Nem tudunk új életet kezdeni.

Igyekezünk mentséget keresni gyengeségünk titoktartására. Mi nem tehetünk semmiről, a környezetünk terít le bennünket új, szebb élet megsejéről. Ha kikerülnénk környezetünkéből, ha nem hallanánk többé intelmeiket, tanácsait, helyesléseit, minden másképp lenne! Új életet kezdenénk valóban...

Üres kifogás... Nem a múlt, nem a környezet felelős értünk. Szemet hunyunk saját gyarló képességeink felett, mert nem akarjuk tudomásul venni őket. El akarjuk hátrítani magunkról a felelősséget. És sehogyan sem akarjuk belátni, hogyha újból kezdhettünk, vagy új élet nyílna meg előttünk, ismét elkövetnénk a régi ostobaságokat. Hiába tagadnánk, magunkban hurocoljuk minden bajunk, minden szerencsétlenségünk kiapadhatatlan kuforrását, saját egyéniségünket. Ettől a láthatatlan bilincstől nem tudunk szabadulni. (—ány.)

Személyi hír. Dr. Förster Kálmán kormányfőtanácsos, polgármester 1938. évi szeptember havától, mint az akkor még visszacsatolandó Felvidék polgári közigazgatása egyik kerületének vezetője, a legfőbb katonai parancsnokság mellett teljesített szolgálatot. Ezen megbízatása dec. 31-ével megszűnt s így l. hó 2-án átvette hivatala vezetését.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetetlen férjem és édesapánk elhunyt alkalmából fájdalmunkat részvétükkel enyhíteni szivesek voltak, ezuton mondunk hálás köszönetet.

özv. Szilberlechner Emilné és gyermekei.

A dunáninneni evangélikus megnagyobbodott egyházkerület presbitériuma dec. 28-án Budapesten ülést tartott, amely a visszacsatolt egyházközségek beépítését az egyházi alkotmányos életbe készítette elő s az esedékessé váló lelkészvizsgázások bizottságába Kardos Gyula kormányfőtanácsos esperest és dr. Csengödy Lajost küldte ki lelkésztagokul.

A légoltalom iránti érdeklődés mintha csökkent, mintha megszűnt volna. Ugy látszik mindenki azt hiszi, hogy a légi veszély is végleg elhárult felőlünk. Pedig aki komolyan gondolkodik és az általános politikai feszültségekből tájékozott következtetéseket von le, nem is mindenki, hanem önmaga részére, — akkor már most kell folytatnia és teljesen kiépíteni a saját és családja légoltalmi önvédelmét. Mindig mástól várni a segítséget és nem gondolni arra, hogy az önvédelem mindenkinek saját kötelessége. A Légoltalmi Liga ily irányú serény munkáját támogatassuk, kérjük működésének teljes latbavetésére. Szorgalmazzuk a kiképzéseket, a házcsoportparancsnokok munkáját. Tartsunk gyakorlatokat és azoknak naivnak tetsző esetleges grotteszkségeihez igyekezzük hozzáképzelnünk a komoly veszedelmet: a pusztulást, a halált. Az igyekezzük ezeket és jóakarattal né mosolyogjuk le, mert a bizonytalan komoly veszély mindig a sarkunkban van. Szerezze be mindenki, még lehet a népgázálarcot, amely már csak korlátozott mértékben áll rendelkezésre és tartalmazza mérsékeltlen a tartalékolható ily irányú szükségleteit. Vigyázz! A légi veszély közeleg!

1938. évi anyakönyvi statisztika.

Született fiu élve	196
Született fiu halva	10
Született leány élve	213
Született leány halva	9
Összes születés:	428
Halálozás	192
Ebből 1 éven aluli	43
Házasságot kötött	178 pár
Természetes szaporulat	217
vagyis minden 1000 lakosra esik 12.139% születés és 9.958% házasság.	

"A MUNKA" TÁRCAJA

Kleiner Árpád.

Írta: Kisigmándi Géza.

Aznap múlt 55 esztendő, amikor a bosnyák hegyek között eldőrdült annak a szerb diáknak a pisztolya, amelyre négy évi dörgő ágyuszo felelt. Még a világháború szele sem borzolta fel a lelkek egyensúlyát, amikor a vén harcos felvette díszes dolmányát, ősz fejére nyomta csákóját és elballagott az ezredparancsnokságra. Jelentkezett az utóda előtt.

— Olyan vagyok, mint a kürtosztó halló egykori huszárló — mondotta meg szokott halk hangján az ezredesnek. Háború lesz. Nekem is köztetek a helyem. Jelentkezem. Kérlek, továbbítsd ezt az elhatározásomat illetékes helyre.

Igy lett ismét tényleges állományú ezredes Kleiner Árpád bácsi, aki a reumája miatt kezdte enni aránylag fiatalon a nyugdíjasok megkisebbedett kenyérjét, ami ugyan nem sok nehézséget okozott neki, mert agglégény létere mindig maradt annyija, hogy ne kelljen szükkölnie. Szép háza volt a Fő-utcán, amelyet család híján úgy szeretett, mint egyetlen kincset. Talán csak a hivatásért rajongott jobban.

Nem volt nála boldogabb földi ha-

landó, amikor megint felülhetet a lóra és népfőlkelő ezrede élén kivonult az állomásra. A sok nagybajuszu „legény” vidáman vágta az ütemet a macskafejre hasonlatos kövezeten és ha nem lett volna az a sok sirdogáló asszony, meggyerek, bizony senkisésem gondolta volna, hogy csaknem egy szális családos emberek vágta neki a hosszú utnak, amely beletorkolt a galíciai homokba.

Azután éppen karácsonyfát gyújtogattak a még mindig könnyesszemű édesanyák és apjukért aggódó gyermekek, amikor a fehér takaró alatt lagyottá dermedt pályaudvar várótermébe behordták a sebesülteket.

Közöttük volt az ezredes uris. Gránátzilánk hasította ketté a jobb arcát, de a lábának is jutott belőle.

Amikor be akarták vinni a kórházba nem engedte.

A harctéren előljártam — mondotta kedvesen a medikusnak, de most a sereghajtó akarok lenni. Majd ha mindegyik emberemnek jutott ágy, akkor vitethetsz el édes öcsém.

A vén csont nehezen forrott össze. Már erősen tavaszodott, amikor még mindig lábadozott, sőt Péter-Pálkor a misére sem tudott elballagni, hanem megkérte a sekrestyést, hogy hagyja nyitva a templom ajtaját, mert akkor a kertjében üldögélve végighallgathatja a prédikációt is.

Már másodszer hullott le a fa le-

vele amióta eldőrdült az a bizonyos pisztoly ott a bosnyák hegyek között, de Kleiner Árpád honvédezredes még mindig csak mankóval botorkált. Jó két esztendő múltán jutott el odáig, hogy megint jelentkezhetett szolgálatra. Fogolytábor parancsnok lett, tábornoki rangban.

Az olasz és orosz foglyok apjuként szerették. Azon a környéken még két évtized után is csodákat beszélnek cselekedeteiről.

Ujabb esztendők ballagtak el a meggyötört nemzetek felett, amikor kitört a forradalom és idegen megszállók lepték el az ősi magyar várost.

Az egykori medikus, mint egészségügyi hadnagy jelentkezett a legendás tábornok előtt.

— Kiváncorlok — mondotta, — mert így nem tudom elvégezni az egyetemet.

A testben-léleken összetört és agastyánná vált Árpád bácsi megkeményítette a derekát, harakolt egy kicsit, hogy lenyelhesse a megindultságát és torzzá nyomorított arcára mélyeséges bánat telepedett, amikor megszólalt.

— Én már vén ember lettem. Nyomorék is vagyok és nem tudom szolgálni a hazamat... De szentül hiszem, hogy ebben a városban leng még magyar zászló...

Megakadt. Megmarkolta az asztal sarkát, mert talán el is esett volna.

— Tőled csak azt kérem — folytatta kis idő elteltével — hogy amikor majd bevonultok ide, vezényelj fővetést a házam előtt. Mert ezt a házat a magyar szegényeknek hagynom, a kardomat pedig halálom előtt elásom ide az ablak alá... Ha én már nem leszek, tisztelegjenek a csorbánélküli egyszerű fegyvernek úgy, mintha én állnék itt az ablakban...

Két keserves évtized roppantotta még rokkantabbá Kleiner Árpádot, akit az új urak állandóan szemmel tartottak, mert félig tehetetlen öregségében is fogalommal vált a neve és akinek nagyon megbicsaklott a térde, akiből már kezdet elszállni a magyar érzés, azt a megreménykedők elküldték ehhez a csodálatos emberhez.

Bármennyire tagadják is egyesek, történnek csodák ebben az anyagias világban.

Az egykori kis medikus mint törzso orvos ment haza husz év után az ősi magyar városba és amikor csapata élén befordult a főutcába, egy pillanatra kifutott a vér az arcából. Idegesen tekintgetett Árpád bácsi fehér háza felé és elfátyolosodott szemével nem is igen vette észre, hogy a magyar zászlóval feldíszített ablakban a boldogságtól átszellemült és teljesen honvédtábornoki díszben álló Kleiner Árpád fogadta a kardnak szánt tiszteletadását...

Fejér Miklós litkei esperes-plébános nyugalmába vonult.

F. hó 5-én adta át Fejér Miklós esperes, Horváth László esperes, karancseszri plébános jelenlétében a litkei plébánia vezetését Ferencz István somoskőújfalui plébánosnak, akit a hercegprimás Fejér Miklós utódnak kinevezett.

Fejér Miklós 46 évi papi szolgálat után nyugdíjaztatását maga kérte.

A felszabadult Várgedén volt plébános, ahol törhetetlen hazafiasságáért a csehek börtönre ítélték, majd kiutasították. Távozása diadalmenet volt, derék magyar hiveinek néma, de könnyesszemű kísérete mellett hagyta el a lánglelkű ma-

gyar pap Várgedét, melyet most az isteni gondviselés visszahozott.

Litke derék népe megbecsülte a megalkuvást nem ismerő és népével törődő lelkipásztort, akinek a papi hivatás nem sinecura, nem téltenség, hanem súlyos kötelesség volt.

Salgótarjánban 40 évvel ezelőtt káplánkodott. Izzó hazafiassága, kiváló szónoki készsége már akkor is közismert volt.

Most, hogy a jól megérdemelt nyugalomba vonult, fájó szívvel búcsuzunk Fejér Miklóstól, kívánva neki hosszú és boldog életet!

Húsz évvel ezelőtt,

ezerkilencszázharminc január 2-án és 3-án volt városunkban az a fosztogatás, amely hosszú időre hirbédte tette Salgótarján nevét. E sorok írója akkor nem volt salgótarjáni lakos, csak véletlenül, rokon látogatás céljából tartózkodtam ekkor Salgótarjánban, azért a fosztogatás előzményeiről közelebbi adatokat nem tudok. Érdekes volna, ha olyan valaki írta meg e napok történéseit, akik a helyi forradalmat kirobantó okokat, körülményeket pontosan ismeri. Az elégedetlenség itt az iparvidéken nem volt olyan nagy, mint az ország más részein, hisz a munkásság nagy része a harctéri szolgálat alól föl volt mentve és fizetésének egy részét élelmiszerekben kapták, azért az elégedetlenség kívül e sajnálatos eseményeknél más okoknak is közre kellett játszani. Hallomásból tudom, hogy előzőleg itt bujkált Kun Béla, ez a véreskezű, elvetemedett kommunista, aki titokban ekkor már szervezte a börtönfenekéről, kanálisokból és a gettóból jött csöcselék mindenre elszánt terrorlegényeit, akikkel később oly borzalmasan az ország nyakára ült. Itt rejtegették a legveszélyesebbek, a legveszélyesebbek, akik a hadonászó és dühösen gesztikuláló csoportok szaporodtak egyre. Az ut közepén fekete sár terpeszkedett, ha nagyritkán egy kocsi, vagy teherautó döcögött végig, a tömeg káromkodva és szitkozódva lapult az épületek falához, mert a szertefreccsenő híg lé bepiszkolta a házakat, kirakatokat és embereket egyaránt. Mintha ez a jellegzetes tarjáni sár és latyak a mindent elárasztó sötét szenvedélyeket és gonosz indulatokat példázta volna, melyek mint fortyogó iszapvulkánok áradtak ki a lelkekből.

Mikor a kérdéses napon a déli órákban végigmentem a város főutcáján, a Hirschgyártól egészen a zagyvai rakodógigáig mindenütt sűrű embercsoportok ácsorogtak, csupa sötétkintetű fiatal suhancok, akik a jobban öltözött járókelőkre mindenféle megjegyzést tettek. Mindenki sietve beosont a házak kapuján, csak a hadonászó és dühösen gesztikuláló csoportok szaporodtak egyre. Az ut közepén fekete sár terpeszkedett, ha nagyritkán egy kocsi, vagy teherautó döcögött végig, a tömeg káromkodva és szitkozódva lapult az épületek falához, mert a szertefreccsenő híg lé bepiszkolta a házakat, kirakatokat és embereket egyaránt. Mintha ez a jellegzetes tarjáni sár és latyak a mindent elárasztó sötét szenvedélyeket és gonosz indulatokat példázta volna, melyek mint fortyogó iszapvulkánok áradtak ki a lelkekből.

Mikor a látogatás befejeztével vissza akartunk menni az állomásra, egy acélgyári munkás szaladt utánunk és azt kérdezte:

— Hová akar menni uraságod?

— Az állomásra — feleltem.

— Tessék rögtön visszafordulni, a városban csöcselék fosztogat, még a kábatot is lehúzzák magukról!

Már fegyverroptogás hallatszott, majd a sötétség beálltával a város egész területén olyan rablás és fosztogatás kezdődött, mely még az akkori zavaros időben is egyedülálló. Az üzletek redőnyeit fölrobbantották, az árukat széthordták, a berendezéseket kidobálták az utcára, mely még napok mulva is úgy nézett ki, mint valami csatatér. Másnap az utcákon az eszméletlenség leereskedett!

emberek fetrengtek, sőt mondják, hogy a Köhn féle szeszgyár pincéjében az egyik fosztogató a szó szoros értelmében belelult a pálinkába.

A fosztogatásnak főleg antiszemita éle volt, mert a keresztény kereskedőket nem bántották.

Mikor annyira elfajult a dolog, hogy súlyosabb incidensektől is lehetett tartani, telefonon megkeresésre idevezényelték az iglói géppuskások egy csoportját Plank és Tarján főhadnagyok vezetésével, akik rövid időn belül helyreállították a rendet.

A munkásság dicséretére legyen mondva, hogy a komoly elem, mint minden szélsőséges megmozdulásnál, ez alkalommal is távollartotta magát s inkább a csöcselék, piaci legyek és cigánypecérek kezdték a fosztogatást.

Ezeknek az ország különböző vidékein fölbukkanó zavaroknak a szó- és sajtóbeli izgatásán kívül lélektani okai is voltak. A háború teljesen megrontotta, elvadította az embereket. Különösen a hosszú ideig tartó háború. A végeláthatatlan nyomor, éhezés, általános elszegényedés csak erkölcsi elvadulást eredményezhet. A paraszt a rekvirálás, az ipari munkásság a kényszerrendszabályok miatt volt elkeseredve. A frontok mögött fölbukkant a hadigazdagok típusa, a jólét és önzés mutogatásával, ami a végtelenségig felbőszítette az embereket. A fiatal férfiak hónapokig természetellenesen éltek, elszakítva családjuktól, polgári életől, hivatástól, otthonától, az egyneműek végeszakadatlan együttélése egészen teljesen szexuális eltévelyedéseket eredményezett, ami végeredményben mind hozzájárult az elkeseredés növeléséhez. Semmi sem volt, ami gátolta, vagy csökkentette volna az indulatokat. A vallásos érzés teljesen kiveszett az emberekből és helyét átengedte a káromlásnak, szitkozódásnak és kétségbeesésnek, mely a szakadatlan vérözön láttára az emberek ajkán fölfakadt. A világtörténelem legnagyobb aposztázija, melyről Prohászka püspök oly megrendítően ír, a szemünk láttára ment végbe. Ki ne emlékezne ez időből arra a munkásra, aki fogadásból az oltár elé akart piszkítani Urfelemlatáskor? Ki felejtette volna el a papság közt is járványszerűen pusztító aposztáziát, hitehagyást? Nem csoda, ha az emberek megvadultak és soha jóvá nem tehető hibákat követtek el.

Mennyire értékelnünk kell ezzel szemben a munkásság testi és lelki jólétének a fölkarolását a mostani kormány részéről, minimális bér, a családi pótlék, fizetett szabadság stb. szociális jóléti intézmények és törvények életbeléptetésének elrendelését. A munkás értékes tagja a társadalomnak, tehát a társadalom vele szemben obligóban van. Ennek az obligónak akarnak a most folyó szociális rendelkezések eleget tenni, hogy még egyszer meg ne ismétlődhessenek az 1919 január másodikához hasonló események.

— a j —

Iparügyi felvilágosítást célzó közlemények.

Van, akit érdekel, hogy az 5850/938. M. E. számú rendelet értelmében további rendelkezésig iparigazolványt és iparengedélyt kiadni nem szabad.

Ez a rendelkezés nem érinti azoknak az iparigazolvány, illetőleg iparengedély kiadására irányuló kérelmeknek az elbírálását, amelyeket az illetékes ipar-

hatóságoknál 1938 augusztus hó 15. napját megelőzően terjesztettek elő.

Az illetékes miniszter (szabad iparoknál a kereskedelem és közlekedésügyi, képesítéshez kötött iparoknál az iparügyi) az iparigazolvány, vagy iparengedély kiadását egyes indokolt esetekben vagy ha indokolt, egyes iparokra nézve is engedélyezheti.

Ujabb megszorító rendelkezést tartalmaz az a 6430/938. M. E. számú rendelet, mert eltűnt ugyanabban a városban, vagy községben a meglévő üzlethe-lyiségen felül új üzlethe-lyiség nyitását.

Ezeket a rendelkezéseket kell alkalmazni akkor is, ha a folyamodó, aki az iparigazolvány, vagy az iparengedély kiadását kéri, más iparhatóság területén érvényes iparjogosítvánnyal rendelkezik, vagy ha az iparigazolvány, vagy iparengedély kiadását olyan személy kéri, aki az 1922. évi XII. t. c. 71. és 72. §-ában megállapított határidőkön belül iparának gyakorlását nem kezdte meg, vagy egyfolytában nem üzte és emiatt kell iparának jogszerű gyakorlásához újabb iparigazolvány, vagy iparengedély kiadására irányuló folyamodnia.

Abban az esetben, ha az üzletkőr kiterjesztéséhez új iparigazolványra nincs szükség, az üzletkőr kiterjesztésének az említett rendelet szempontjából nincsen akadály. Alkalmazni kell azonban az említett rendelet intézkedéseit, ha az üzletkőr kiterjesztéséhez új iparigazolvány, vagy iparengedély szükséges. Utóbbi esetben tehát az iparos, vagy kereskedő üzletkörét csak akkor terjesztheti ki, ha az illetékes miniszternek az említett rendelet 2 §-a szerint kiadott engedély alapján iparigazolványt, vagy iparengedélyt kapott. Végül abban az esetben, ha üzletkörét kiterjeszteni kívánó iparos az 1922. évi XII. t. c. 24. §-a alapján képesítésének kérdésében terjeszt elő kérelmet, ezt a kérelmet magától értetődően az említett rendelet rendelkezésére tekintet nélkül el kell intézni, de az iparhatóság, ha a kérelemre a szakképzettség igazolását el is engedi, magát az iparigazolványt, vagy engedélyt csakis az illetékes miniszter engedélyével adhatja ki. Ezeket a rendelkezéseket kell alkalmazni a magyar Szent Koronához visszatért felvidéki területeken is. Kérelmek mindig az illetékes iparhatósághoz terjesztendőek elő.

Van, akit érdekel, hogy a m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi miniszter 30972/938. sz. alatt kelt rendelete szerint azt az alkalmazottat, akit képesítéshez nem kötött kereskedelmi, vagy ipari szakmában szakismeretek szerzése céljából, vagy olyan munkakörben alkalmaznak, amelyet rendszerint tanoncokkal szoktak végezteni, nevezzék bár az alkalmazottat gyakorlónak, vagy másnak, tanoncnak kell tekinteni. A képesítéshez nem kötött kereskedelmi, vagy ipari szakmában alkalmazott tanoncokra és munkaadókra az 1922. XII. t. c. VII. fejezetének az 1936. VII. törvényekkel részben módosított rendelkezéseit kell alkalmazni. Önként értetődően azoknak a rendelkezéseknek a kivételével, amelyek az ipari képesítés igazolása szempontjából lettek megállapítva. Ehhez képest a képesítéshez nem kötött kereskedelmi, vagy ipari szakmában alkalmazott tanoncokkal, illetőleg a kiskorú tanoncok törvényes képviselőjével tanszerződést kell kötni és az ilyen tanoncokkal szemben tanviszonyok tartama alatt az 1922. XII. t. c. 92605. §-ában megállapított kötelességek, ezek között a tanonciskola látogatásának kötelessége is fennállanak. A tanszerződés kötésének elmulasztása esetében az 1922. XII. t. c. 128. §-a első bekezdésének 2. pontját, a tanoncokkal szemben az idézett 92—05. §-okban megállapított kötelességek valamelyikének megszegése esetében pedig a 128. §-a első bekezdésének 4. pontját kell alkalmazni. A képesítéshez nem kötött kereskedelmi és ipari szakmák körében segédi vizsgálat tartásának és segédlevél kiadásának nincs helye. Az ilyen szakmákban alkalmazott tanoncok felszabadulása a munkaadó által kiállított szolgálati bizonyítvánnyal történik. Az ilyen szolgálati bizonyítvánnyal az illetékes iparhatóság látározhatja, vagy maga is állíthat ki bizonyítvánnyal a tanviszony megszűnéséről. Budapest, 1938. évi október hó 29-én. A miniszter rendeletéből: dr. Arkay Ferenc s. k. miniszteri osztályfőnök.

Van, akit érdekel, hogy a fűszer és vegyeskereskedők a fűszerkereskedésre, illetőleg a vegyeskereskedésre jogosító

iparigazolványok alapján a beszállított nyers oldalszalonnának, mint közvetlen fogyasztásra alkalmas élelmiszknek forgalombahozatala jogosultak. Ez a forgalombahozatal természetesen csak kicsinyben közvetlen a fogyasztók részére történhet.

Van, akit érdekel, hogy mivel a a hálókereskedést az 1884. t. c. 183. §-a az ipartörvény hatálya alól kifejezetten kivonja, a háló kereskedés gyakorlására jogosító engedély sem iparigazolvány, sem iparengedélynek nem tekinthető, következésképp a hálókereskedés gyakorlására jogosító engedély kiadására az iparigazolványok és iparengedélyei ideiglenes felfüggesztése tárgyában kibocsátott 5850/1938. M. E. számú rendelet rendelkezései nem vonatkoztathatók.

Van, akit érdekel, hogy a nadrág rövidítése vagy hosszabbítása, a női vagy férfi felsőkabát ujjának vagy aljának a rövidítése vagy hosszabbítása, a férfi zakkó kabát aljának vagy ujjának, a női ruhák aljának vagy ujjának, a női bluzok ujjának rövidítése vagy hosszabbítása az 1922. XII. t. c. 47. §-ának 1936. VII. t. c. 16. §-ával beiktatott negyedik bekezdésében foglalt rendelkezések alkalmazása szempontjából nem tekinthető olyan alárendelt jelentőségű kisebb igazításnak, amelynek elvégzése szakismeretet nem igényel. Előfordul ugyan némely esetben az, hogy az említett megrövidítéseket és meghosszabbításokat különösebb szakismeret nélkül is végre lehet hajtani, ilyen esetben is azonban annak megállapításához, hogy a ruha szabására és az elérni kívánt célra tekintettel a megrövidítésnek vagy a meghosszabbításnak milyen módon kell történnie, szakismeret szükséges. Az előadottakra tekintettel az említett munkákat az idézett törvényhely értelmében kereskedő és személyzete nem végezheti el.

Van, akit érdekel, hogy a kőművesmester mindenféle válaszfalban önállóan, korlátozás nélkül végezhet belső kőműves átalakításokat, átalakítási munkát, tehát a kőművesmester válaszfalát le is bonthat és építhet is. A rendelkezés alkalmazása szempontjából azonban válaszfalnak csak azt a falat lehet tekinteni, amely terhet nem hord, amelynek építése vagy elbontása tehát az épület állékonyságát nem érinti, azaz a szerkezeti falat válaszfalnak tekinteni nem lehet. A szerkezeti falban bármiféle átalakítási munkálatokat, tehát az ilyen fal építését és lebontását is kőművesmester — a fennálló rendelkezések értelmében — csak olyan földszintes házban végezheti, amelynek építésére a 32396/1913. K. M. számú rendelet 1. §-a alapján jogosult, nagyobb épületben pedig szerkezeti fal átalakítását csak építőmester vezetése és felelőssége mellett végezheti.

Van, akit érdekel, hogy az egyéni cégből alakult közkereseti társaság, vagyis társtag belépésével keletkezett új társas alakulat az iparüzést az egyén nevére szóló iparigazolvány, vagy iparengedély alapján nem folytathatja, mert a szóbanlévő esetben nem csupán az ipar állandóságában történt változásról van szó, hanem egészen új alakulatról, amelynek az iparüzéshez új iparigazolványt kell szereznie. Ehhez képest minden olyan esetben, ha az egyéni iparos (kereskedő) vállalata, vagy üzeme (üzlete) új tag belépésével közkereseti társasággá alakul át, a közkereseti társaságnak az ipar (kereskedés) további gyakorlásához új iparigazolvány, illetőleg új iparengedély kiadására irányuló kérelmek tekintetében természetesen alkalmazni kell az 5830/1932. M. E. számú rendelet rendelkezéseit. A fentebb előadottakat a betéti társaságra is megfelelően alkalmazni kell.

Van, akit érdekel, hogy abban az esetben, ha egy lisztkereskedő iparigazolványát fűszer és gyarmatárú kereskedésre ki óhajtja egészíteni, ebbeli kérelmét csak a kereskedelem és közlekedésügyi miniszter teljesítheti.

Van, akit érdekel, hogy az üzleti szokás és gyakorlat szerint a könyvkereskedő ebbeli iparigazolványa alapján könyvkölcsönzéssel is foglalkozhatik.

A könyvkötő ipar iparigazolvány alapján üzhető képesítéshez kötött ipar. Ezért könyvkereskedő rendszeresen és iparszerűen csak akkor végezheti maga a könyvek bekötését, ha a könyvkötő iparra szóló iparigazolványa van.

(T. M. dr.)

SPORT

A labdarúgás játékszabályai kérdésekben és feleletekben. (IV. közlemény.)

7. Mi a játékos szabályadta joga azzal a játékosal szemben, aki még a játék megkezdését jelentő bírói füttyjel előtt vét akár a játékszabályok, akár a sportszerűség ellen?

7. A játékos sportszerűtlenségét, vagy szabályvétségét jelenteni kell illetékes helyen, azonban a játékos tovább játszhat, mert a játékosnak csak a mérkőzést elindító füttyjel nyílik joga a kiállításra. A hivatalos döntvény így szól: „A játékos elmozdítás joga a játékos helytelen vagy sportszerűtlen viselkedése fölött akkor kezdődik, amikor a játékos lép, a szabályokból eredő büntetési joga (az u. n. felségjog) azonban csak a pillanattal, amikor a kezdésre a jeit megadja.”

8. Mikor van a játékos lesben (off-side helyzetben)?

8. A játékos lesben áll, ha a labda érintése pillanatában közelebb áll az ellenfél kapujához, mint a labda, kivéve a) ha a saját térélen tartózkodik, b) ha az ellenfél két játékosa közelebb van a saját kapujához, mint az illető játékos, c) ha a labdát utólag ellenfél érintette, d) ha közvetlenül kapukirugásból, szögletugrásból, bedobásból vagy a játékos elmozdításából kerül hozzá a labda. Rendkívül fontos annak a leszögezése, hogy a les helyzet (off-side) megítélésénél legelső sorban az állapot megítélésére, a labda elmozdításának pillanatában fennállott a lesállás helyzete. Tehát nem az a mérnök, hogy off-side áll-e a játékos akkor amikor a labdát kapja, hanem kizárólag az a döntő, hogy hol volt a labda leadásának pillanatában. Büntetés: E szabály megsértése esetén közvetett szabadrugást kell itélni a szabálysértő játékos csapata ellen arról a helyről, ahol a szabálysértés történt.

A lesbenállást csak akkor kell büntetni, ha a játékos megítélésére szerint a lesbenálló játékos befolyásolja a játékot vagy valamelyik ellenfelét, vagy pe-

dig előnyt igyekszik szerezni magának abból, hogy lesbenáll.

9. Miképpen kell a tizenegyes rugást végrehajtani? (A labda elmozdításának iránya, a kapus, a 11-es rugó, valamint egyéb játékosok elhelyezkedése stb.)

9. A 11-es előre rugandó, kapus mozdulatlan, amíg a rugás (egy labdafordulat) meg nem történt. A két szereplőn kívül (kapus és rugó), a többi a pályán bent, de a 16 oson kívül helyezkedhet. Olszajd van. 11-esre idő hosszabbítandó. Igen fontos rendelkezés, mely szerint a 11-es rugó és védő játékoson kívül a többi játékos a 16 os vonalon kívül ugyan, de okvetlenül játéktéren belül és a 11-es ponttól számított 9 méter sugarú körön kívül helyezkedhet csak el. Ez annyit jelent, hogy a játékos nem engedheti meg, hogy a játékosok a pályát elhagyják és például a kapufa mellett várják meg a 11-es rugás lefolyását. A 9 m. távolság azért bír fontossággal és azért is van a 9 méteres körív a 16-osra festve, mert így a támadó — mint a védőjátékosok — a 11-es ponttól legalább 9 méterre kell elhelyezkedniök. (Természetesen a 11-es rugó és védő játékos kivételével). A célja e szabálynak az volt, hogy a kapustól, vagy a kapufától esetleg visszatartó labdára a támadó és a védőjátékosok egyenlő eséllyel startolhassanak, tehát a támadó játékos se álhasson közelebb a 11-es ponthoz, mint a védőjátékos.

Uj kérdések:

10. Hogyan kell a bedobást (part, taccs dobást) végezni?

11. A bedobást végző játékos teljesen szabályosan készül azt elvégezni. A labdát, bár a feje fölött, de igen csekély lendülettel dobja, amely tőle 1—1/2 m távolságra ér a pályán földet. Mi a játékos teendője?

12. Hányszor kell a játékot figyelmeztetni, mielőtt a játékos kiállítaná?

Ló. Mi.

NÉPSZÁMLÁLÁS.

Szlovákiában december 31-én, az 1938-as esztendő utolsó napján népszámlálást tartottak. Egészen meglepésszerűen történt ez, egy nappal előbb adták ki csupán az erről szóló rendelkezést. A népszámlálás végrehajtása is szokatlan módon folyt. A számlálókat nem adták az érdekeltektől lakosság kezébe, hanem a számlálóbiztosok sorajárták a házakat, akiket otthon találtak, azoktól megkérdezték adataikat és ők maguk töltötték ki az egyes rovatokat. Így természetesen nem lehetett ellenőrizni, hogy különösen a fontosabb adatok bejegyzése tényleg úgy történt-e, mint ahogyan az érdekeltektől azok bemondották. Fokozottan áll ez természetesen azokra az esetekre, amikor egyes családokat nem találtak otthon. Ilyenkor egyszerűen a háztulajdonosokat, vagy házfelügyelőket kérdezték meg a távollévőről és beírták azt, amit ezek mondtak, vagy ahogyan a biztosok gondolták. A már tömegesen nyilvánosságra került panaszok mindenesetre arra mutatnak, hogy sok helytelen adat került az iverkre, szándékosan, vagy felületességéből az tulajdonképpen majdnem mindegy. A furcsa népszámlálási eljárás azonban teljesen értéktelenné teszi az egész munkát és minden valószínűség szerint a valószínűségnek meg nem felelő képet fog nyújtani elsősorban a legfontosabb kérdésekről, a nemzetiségek számbeli eloszlásáról.

A népszámlálást a csehszlovák sajtóban és rádióban Magyarország elleni minősíthetetlen hangú támadó és rágalomhadjárat előzte meg és bár ígéretet tettek a magyar kormány, hogy a valótlanságokat és rágalomokat tartalmazó sajtó- és rádiópropagandát beszüntetik, az ígéret beváltatlan maradt. Ez az eljárás önkéntlenül felveti azt a gyanút, hogy a minden bevezetés nélkül, szinte parancsszóra megindult magyarellenes agitáció nem azt a célt szolgálja-e, hogy befolyást gyakoroljon a meglepésszerűleg elrendelt szlovák népszámlálás eredményére, vagyis, hogy különösen a magyar

lakosságot megfélemlítve, minél többet arra bírjanak, hogy nemzetiségük megtagadásával szlovákoknak vallják magukat.

Az Egyesült Magyar Párt illetékes helyen megtette a megfelelő lépéseket a népszámlálás során tapasztalt visszasságok miatt. De, hogy a panaszok, sajnos mennyire alaposak, mutatja az is, hogy meglehetősen éles formában tiltakozni kényszerült Karmasin államtitkár is, a szlovákiai németek vezére, aki pedig a legtöbb vonatkozásban támogatja a kormánypolitikát. A tiltakozások különösen azt kifogásolják, hogy az összeírásához csak csehszlovák biztosokat rendeltek ki és teljesen figyelmen kívül hagyták a nyelvtörvényt.

A számlálóbiztosok azt is feljegyezték mindenkinél, hogy milyen illetőségű és ha kiderült, hogy valakinek a visszacsatolt területen van illetősége azt nem fogadták el cseh-szlovák állampolgárnak. Ez is teljesen jogtalan eljárás volt, mert amíg az optálási kérdés nincs rendezve, addig az eddigi állampolgárság az irányadó és állandó szlovákiai lakosokat nem lehet idegen állampolgárrá nyilvánítani azért, mert illetőségi helye most már nem tartozik a cseh-szlovák területhez. A gyakorlat azonban nem felel meg a törvényes felfogásnak, meg igen sok olyan szlovákiai lakost utasítanak ki, akik nem odaváló illetőségűek. A kiutasítások meglehetősen kíméletlen keretek között mennek végbe, sok esetben csak három órai időt engedélyeztek az elutazásra. Egyedül Pozsonyból és környékéről több száz magyar embert utasítottak ki.

Az Egyesült Magyar Párt természetesen hiteles adatok tömegét terjeszti orvoslás végett az illetékes hatóságok elé. Hogy azonban ezzel a népszámlálással szemben a szlovákiai magyarság pontos lélekszámát megismerhesse a nyilvánosság, elhatározta, hogy épp úgy, mint a német párt is, nemzeti katasztert állít fel. Ez a nemzeti kataszter fogja hiven megmutatni, hogy mily sok magyar él még Szlovákiában, bármit is fog feltüntetni a röglőnözött hivatalos népszámlálás.

Bányászok híre. A baglyas-aljai és pálfalvai bányászok január 8-án, vasárnap, három-három előadás keretében bemutatják Aszlányi Károly elsőrangú, pompás vígjátékát: „A hölgy kissé bogaras”, melynek főszereplői közül Tolnay Klárit, Ráday Imrét, Maly Gerőt, Gózon Gyulát, Pethes Sándort emeljük ki. Kiegészítésül: Szerellem szigete c. színes kulturfilm, Telefon briganti c. rajzfilm, valamint Magyar és Paramount világhíradók. Tekintettel a három-három előadásorozatra, az előadások kezdete mindkét helyen percnyi pontosságra lesz.

13.000 holdat ajánlott fel az egrí káptalan birtokpolitikai célokra. Az egrí káptalan a birtokában lévő mezőgazdasági területekből 13.000 holdat felajánlott a földművelésügyi minisztériumnak birtokpolitikai célokra. Olyan birtokokról van szó, amelyek Heves és Borsod vármegyében fekszenek és kiválóan alkalmasak parcellázásra. A birtokpolitikai célokra felajánlott 13.000 hold főleg szántó és nemcsak új-, kis- és középbirtokok alakítására alkalmas, hanem a falvak körül elterülő részei a falusi lakásépítő akciónak is nagy lendületet adnak, 5—600 négyszögletes kertesi családi otthonok létesítésével.

Rendelelet adott ki a kormány a „papírbakkancsok” ellen. A kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint olyan cipő, csizma és más lábbeli, melyek talpa papirosból, vagy papiros felhasználásával készült, előállítani, vagy forgalombahozni nem szabad. Olyan cipőt, csizmát és más lábbelit, amelynek kérége, vagy lábimobetéte (talpközép kitöltő része), továbbá csizmaszára papirosból, vagy papiros felhasználásával készült, a rendelet hatálybalépése után előállítani és 1939. december 31.-e után forgalombahozni sem szabad. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással büntetendő, aki a rendeletet megszegi. A rendelet már életbe is lépett. A rendelkezések nem vonatkoznak a béli- és egyéb női divatfélépökre.

A minisztérium felügyelőket rendelhet ki a felvidéki vállalatokhoz. A kormány rendeletet adott ki a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeken működő vállalatokhoz felügyelőket kirendelése és azoknak ügyköre tárgyában. A rendelet módját nyújt arra, hogy — ha ezt közgazdasági, közhiteli, vagy egyéb közérdek szükségessé teszi — a minisztérium az illetékes miniszter előterjesztésére a visszacsatolt területen székhellyel bíró vállalatokhoz, ugyancsak külföldi vállalatokhoz ott működő fiókjához vagy képviselőihez felügyelőt rendeljen ki.

Holecz-féle házban az újtelepen 3 szoba és mellékhelyiségből álló lakás február 1-re kiadó.

Atvennék Salgótarjáni Népbank r. t. részvényeket. Ajánlatot a kiadóra kérek.

Losonczi-utca 9 sz. alatt három szobás lakás kiadó ápr. 1-től.

APOLLO MOZGÓ STARJAN

1939. január 7, 8 és 9-én
16 éven felülieknek!
DOROTHY LAMOUR FILMJE:
HURRICANE
Felejthetetlen csodaszép szerelmi regény a déli tengerek dzsungel világából.
Kiegészítésül: Magyar világhíradó

Január hó 10, 11 és 12-én
Naponta három előadás!
ESZAK FELE
(MINDENT VISSZA!)
Magyar film a Felvidék visszafoglalásáról készült.

Jön! Jön!
A piros bugyellárás
Magyar film. — 4 napig.

Hegedűfelszerelések.

Fotóalbumok,
Bőröndök,
Aktatáskák,
Csavarós írónok,
Töltőtollak

Végh Kálmán

könyv- és
papírkereskedésében
kapjátok.

Folynak a Budapesti Mezőgazdasági Kiállítás előkészületei.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiállítás rendezőbizottsága elhatározta, hogy az 1939. évi sorrendben immár negyvennyolcadik kiállítását nagyobb arányokban rendezze meg március 22—27 napjain. Az előkészületek ennek figyelembevételével folynak, a kiállítási iroda az ősz kezdete óta teljes felkészültséggel dolgozik és a kiállítás korai időpontjára való tekintettel már régebben szétküldték a jelentkezési felhívásokat, sőt a tenyészállatok csoportjában a bejelentések határideje január 6-án már lejárt, míg a többi csoportokban a bejelentés határideje február 15-ke.

A gazdák máris nagy érdeklődéssel és várakozással tekintenek az idei kiállítás elé, amely igen tanulságosnak, sok tekintetben újszerűnek ígérkezik és mint eddig, előreláthatóan most is igen nagy szolgálatot fog tenni állattenyésztésünknek a legjobb minőségű tenyészállatok központosított forgalmának lebonyolítása egész mezőgazdaságunknak pedig nagy oktató és nevelő hatása által. A kiállítás a tenyészállatterkéseket és beszerzést jelentős szállítási, hitel és különféle egyéb kedvezmények fogják előmozdítani. Belföldön 50 százalékos, a szomszédos államokban ugyancsak jelentős utazási kedvezmények lesznek a kiállítás alkalmával, amely a magyar gazdasági élet egyik legjelentősebb eseményének ígérkezik ebben az évben is.

A kiállítási iroda készséggel ad felvilágosítást bármilyen irányú érdeklődésre (Budapest IX., Köztelek-utca 8. sz. telefon: 18—79—54).

A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara előterjesztése tejipari szaktanfolyam megrendezése érdekében.

A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara a közelmúltban ismételt előterjesztéssel élt a földművelésügyi kormányzathoz és Miskolc székhellyel egy alkalmi tejipari szaktanfolyam megrendezését kérte.

Rámutatott előterjesztésében a Mezőgazdasági Kamara, hogy mennyire fontos a tejértékesítés megújítás céljából, hogy helyben lakó gazdák szerzhessenek tejipari szakképeket s éppen ezért kívánatos volna, ha még a régi szervezeti szabályzat szerint folyamatosan és a szükséghez mérten több egyhónapos alkalmi tanfolyam rendeztetnék a tiszajobbparti országrész más helyén is.

Egyidejűleg utalt a Mezőgazdasági Kamara arra, hogy a földművelésügyi kormány által tervezett 3 hónapos állandó jellegű tejipari tanfolyam viszonyai közé kevésbé illik be, amennyiben anyagi gondokkal küzdő gazdák özönsége nehezen hozható meg azt az áldozatot, hogy 3 hónapig fedezze fiainak városban lakásához szükséges költségeket. Bár adott esetben az első 3 hónapos tanfolyam beépítésére tudna garanciát nyújtani, ez a későbbi évek folyamán kevésbé volna biztosítható.

Ilyen körülmények között tehát az 1 hónapos tanfolyamok régi szabályzat szerinti tartását véelve legalkalmasabbnak viszonyai között, ilyen tanfolyamok felállítására kérték a Mezőgazdasági Kamara ismételt javaslatot.